

Ta ett brutalt elevperspektiv!

För att möta elever med autism måste vi tänka om, skriver Kenth Hedevåg, pedagog med lång specialpedagogisk erfarenhet.

SKOLAN SKA KUNNA möta alla barn och ungdomar. För att klara detta behöver vi definiera begreppet inkludering tydligare. Det får absolut inte reduceras till att eleven bara fysiskt ska befinna sig i ett vanligt klassrum. En inkluderande skola är begriplig, hanterbar och meningsfull för alla elever. För att möta unika elever behövs kompetens, flexibilitet och unika strategier. En och samma skola för alla exkluderar elever.

Skolans uppgift som informationshanterare handlar numera inte så mycket om att förmedla faktakunskaper, utan mer om att lära elever att hantera, tolka, värdera, reflektera över och analysera information. Ett stort problem är att elever inom autismspektrat har svårt med just dessa funktioner och förmågor som behövs för att nå kunskapsmålen. I Skolinspektionens rapport *Inte enligt mallen*

från 2012, framkommer också att cirka 50 procent av dessa elever inte når målen efter nio år i grundskolan. En stor riskgrupp är också de elever som har delar av dessa funktionsnedsättningar, men som inte uppfyller alla diagnoskriterier för autismspektrumtillstånd. Vi vet inte exakt hur stor denna grupp är, men framstående experter på området uppskattar att det rör sig om cirka 15 procent av alla elever.*

För att inte exkludera grupper av elever så behövs ett pedagogiskt nytänkande med utgångspunkten att eleven själv inte är ensam bärare av problematiken. Våra pedagogiska strategier kan vi ändra direkt. Elevens funktioner tar det längre tid att utveckla.

Här kommer några förslag på vad du som pedagog kan göra för att hjälpa elever med olika funktionsnedsättningar:

- Skaffa kompetens om olika funktionsnedsättningar, till exempel inom autismspektrat.
- Skollagens undantagsparagraf (15 kap. § 26) för funktionsnedsättningar vid bedömning ger dig möjlighet att bortse från enstaka betygskriterier. Använd den!
- Kartlägg elevens unika situation och hans/hennes styrkor och svårigheter i skolmiljön.
- Gör eleven mer delaktig och samverka med vårdnadshavare och professionella.
- Utveckla pedagogiska strategier för att hjälpa eleven att kompensera och utveckla förmågor och funktioner för att ta emot och bearbeta information.
- Inkludera genom att öka begripligheten, hanterbarheten och meningsfullheten för eleven. Erbjud flexibla undervisningsmiljöer.
- Minska stressen för eleven. Stress sätter drastiskt ner funktioner och förmågor.

SKOLAN KAN VARA den största skyddsfaktorn men också den största riskfaktorn. Går det inte bra i skolan så är risken stor för senare misslyckanden i livet, enligt Socialstyrelsen.

Det kan inte vara meningen att skolan ska utestänga elevgrupper med funktionsnedsätt-

* DN Debatt 2014-08-10, Ökade kunskapskrav slår hårt mot stor grupp elever. Artikel av Elisabeth Fernell, Magnus Landgren, Leif Svensson, Ida Lindblad och Christopher Gillberg.

ningar från vidare studier och i förlängningen från arbetsmarknaden.

Därför måste vi nu agera tillsammans och ta ett mer brutalt elevperspektiv – och göra skolan mer inkluderande för alla elever. ●

Kenth Hedevåg har lång bakgrund som specialpedagog i ett neuropsykiatriskt utredningsteam och som pedagogisk handledare i ett kommunalt stödteam. Han arbetar nu med utbildningar och föreläsningar samt i ett nära samarbete med skolor i grundskolan och på gymnasiet. Han har också utvecklat Trippel-Kommunikation som är ett datorprogram för att stödja kommunikation, samspel och föreställningsförmåga.